Päällystöliitto ry.
Befälsförbundet rf

HELSINKI

Lausunto

5.11.2023

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
VNS 1/2023 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2024 JA VALTIONEUVOSTON SELONTEKOON JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2024 - 2027

Päällystöliitto ry pitää erinomaisena asiana sitä, että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöä edustaville järjestöille annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi koskien valtion talousarvioesitystä vuodelle 2024 ja selontekoa julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2024–2027. Päällystöliitto ry on perehtynyt esitykseen sekä selontekoon erityisesti puolustusministeriön hallinnonalan osalta ja lausuntomme painopiste on henkilöstöä koskevissa asiakokonaisuuksissa.

Puolustusministeriön hallinnonalan talousarvioesitys vuodelle 2024 on 6,2 miljardia euroa, jolloin puolustusmenojen osuus on 2,3 prosenttia ennustetusta bruttokansantuotteesta ja ylittää Naton asettaman tavoitteen. Päällystöliitto ry pitää erittäin tärkeänä ja tarkoituksenmukaisena, että vallitsevassa turvallisuus- ja toimintaympäristössä valtioneuvosto kohdentaa puolustusministeriön hallinnonalalle sekä Rajavartiolaitokselle merkittävästi taloudellisia lisäresursseja. Päällystöliitto ry pitää kuitenkin huolestuttavana, että vallitsevassa epävakaassa turvallisuustilanteessa ja Suomen Nato-jäsenyyden edellyttämien rakenteiden ja toiminnallisuuksien käynnistymisen aikajaksolle vuodesta 2025 alkaen, on julkisen talouden suunnitelmassa osoitettu puolustusministeriön pääluokkaan toimintamenosäästöjä.

Ukrainan tukeminen Venäjän vastaisessa sodassa on tärkeää. Päällystöliitto ry pitää tärkeänä, että talousarvioesityksessä ja selonteossa on esitetty määrärahat Ukrainan tueksi luovutettujen suorituskykyjen korvaamiseksi.

Suomi on nyt sekä Schengenin että Naton rajavaltio. Rajavartiolaitos on osa Suomen puolustusjärjestelmää ja Päällystöliitto ry pitää erittäin hyvänä, että rajavartijamäärän

lisäämiseen esitetään määrärahoja. Päällystöliitto ry pitää kuitenkin sisäisen turvallisuuden kannalta huolestuttava pitkäjänteisen henkilöstörakenteen turvaavan määrärahakehyksen puuttumisen erityisesti Poliisin ja Rajavartiolaitoksen osalta. Sisäisen turvallisuuden kannalta on kestämätön tilanne, mikäli jatkossakin Poliisin ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaaminen on vuosittaisten lisätalousarvioiden varassa. Päällystöliitto ry katsoo, että Poliisin ja Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenteen minimi tulee vakiinnuttaa ja määrärahapäätöksillä varmistaa resurssien pysyvyys kuten puolustusvoimien osalta on tehty.

Suomen Nato-jäsenyys tulee lisäämään erilaisia puolustusliittoon kuuluvia tehtäviä lähivuosien aikana. Puolustusvoimien henkilöstön työssä jaksamisen haasteet ovat olleet esillä jo usean vuoden ajan ammattisotilasjärjestöjen toimesta, ja puolustusvaliokuntakin on toistuvasti lausunnoissaan edellyttänyt hallitusohjelman mukaisesti erityisen huomion kiinnittämistä puolustusvoimien henkilöstön jaksamiseen. Valitettavasti käytännön toimenpiteet ovat riittämättömät, eivätkä riitä tukemaan jo nyt kuormittunutta henkilöstöä kattavasti. Tänä päivänä haasteet näkyvät kaikkien ammattisotilaiden päivittäisessä työkuormassa, sillä juurikaan mistään tehtävistä vuonna 2015 toteutetun puolustusvoimauudistuksen jälkeen ei ole kyetty luopumaan. Tämä tarkoittaa sitä, että lakisääteisten valmiuteen ja aluevalvontaan liittyvien tehtävien lisääntyminen hoidetaan nykyisin pienemmällä henkilöstömäärällä, kuin aiemmin. Päällystöliitto ry pitää erittäin tarkoituksenmukaisena talousarvion kirjausta henkilöstölisäresurssitarpeen tarkastelusta yli vuoden 2021 puolustusselonteossa määritellyn 500 henkilötyövuoden.

Talousarvioesityksessä asetettujen henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteiksi on asetettu henkilöstöjärjestelmän kehittäminen valmius, kansainvälinen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset huomioiden sekä henkilöstön toimintakyvyn, työkyvyn ja -hyvinvoinnin kehittäminen.

Päällystöliitto ry katsoo, että näiden tulostavoitteiden saavuttamiseksi ja puolustusvoimien henkilöstön jaksamisen tukemiseksi tulee henkilöstömäärän kasvattamisen lisäksi saattaa puolustusvoimien työaikalainsäädäntö ajan tasalle, jotta henkilöstölle tosiasiallisesti turvataan riittävä lepo- ja vapaa-aika. Lain valmisteluprosessi tuleekin käynnistää ensi tilassa, jotta puolustusvoimien suorituskyvyn tärkein voimavara, henkilöstö, olisi toimintakykyinen.

Selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta nostetaan esille työikäisten vähenemisen haasteet. Päällystöliitto ry kantaa huolta valtion ja puolustusvoimien kilpailukyvystä työantajana ja olemassa olevan henkilöstön pitokyvystä kiristyvässä kilpailussa työllisistä. Puolustusvoimien Naton ja kansainvälisten esikuntien palkkaus, työaika ja palvelussuhteen ehtojen neuvottelut ovat talousarvion käsittelyn aikana vielä kesken. Julkisuudessa on esitetty jopa kansainvälisten tehtävien muuttumista tulevaisuudessa pakolliseksi lainsäädännön voimalla. Päällystöliitto ry katsoo, että Suomen etu olisi taata ulkomaan tehtäviin komennetuille ammattisotilaille

kannustavat ja muihin valtion virkamiehiin nähden tasa-arvoiset palvelussuhteen ehdot, jotta tehtävät saadaan täytettyä vapaaehtoisuuteen perustuen, eikä pakolla.

Jyrki Lukkarinen
Puheenjohtaja

Marko Jalkanen
Pääluottamusmies